

שם הקורס

הקליניקה לשינוי מדיניות

מרצה

ד"ר ליה לוין

סמסטר

שנתי (אחת לשבועיים) – ימי ד' בין השעות 18-20 - מקוון

דרישות הקורס

1. **השתתפות פעילה בצוות.** השתתפות פעילה בצוות העבודה, תרומה להצלחת הצוות והפרויקט הנם חלק בלתי נפרד מן הלימודים בקליניקה. מדי מפגש תתבקשו לשתף בהתקדמותכם כחברים בצוותכם; מלא הציון יוענק למשתתפים אשר ימלאו את חלקם בצוות כנדרש, בהשקעה נאותה ותוך שיתוף והיעזרות במקרה הצורך.
 2. **עבודת סיכום סמסטר א':** מפת דרכים ותובנות ראשוניות. הנחיות מפורטות לכתיבת העבודה והציפיות ממנה יחולקו במהלך סמסטר א'. הציון על עבודה זו יהיה עובר/נכשל. יחד עם זאת, סטודנטים אשר לא יגישו/יכשלו בעבודה זו לא יוכלו להמשיך בפעילות בקליניקה.
 3. **עבודת סיכום סמסטר ב':** מחזון למציאות ולכן מכאן? הנחיות מפורטות לכתיבת העבודה והציפיות ממנה יחולקו במהלך סמסטר ב'. המועד האחרון להגשת העבודה: 1.9.25.
- לפי נוהלי בית הספר: בקורס שבו מטלת הסיום היא עבודת סיכום – נקבע מועד בו רשאי התלמיד להגיש עבודה במועד אחד בלבד. הגשת עבודה באיחור של עד שבוע, ללא אישור וועדת התלמידים, תגרור הורדה של 5 נקודות מציון העבודה. הגשה באיחור מעבר לשבוע ימים תגרור הורדה של 10 נקודות מציון העבודה על כל שבוע שיחלוף. שימו לב כי אין אפשרות לתקן עבודה בקורס.

שימו לב: כללי שימוש בכלי בינה מלאכותית (AI) בכתיבת עבודות אקדמיות - בית הספר לעבודה סוציאלית

בית הספר לעבודה סוציאלית מעודד שימוש בכלי בינה מלאכותית (AI) כמשאב תומך בלמידה, חשיבה ביקורתית וכתיבה אקדמית. עם זאת, יש להשתמש בכלים אלו באחריות, תוך שמירה על יושרה אקדמית, מתן גילוי נאות וביצוע בקרה קפדנית על התוצרים.

עקרונות השימוש ב-AI בעבודות אקדמיות

1. שימוש מותר

ניתן להיעזר בכלי AI לכתיבת עבודות אקדמיות, הכנת מטלות קורס ולמידה, כולל:

- סיעור מוחות ופיתוח רעיונות
- יצירת טיוטות ראשוניות
- סיוע בניסוח והגהה
- איתור מקורות אקדמיים
- סיכום ועיבוד מידע

2. שימוש אסור

אין להיעזר בכלי AI לצורך כתיבת תובנות, ניתוח אישי ודיון ביקורתי במסגרת העבודה/מטלה. אלו, נדרשים להיות תוצר מלא של הסטודנט/ית, בהסתמך על החומרים המוצגים בעבודה (כולל אלו שעובדו על ידי כלי AI).

3. גילוי נאות וחובת שקיפות

כל שימוש בכלי AI בעבודה אקדמית מחייב **גילוי נאות** בדף ייעודי בתחילת העבודה או כהערת שוליים. הגילוי יכלול:

- **פירוט שמות הכלים/אפליקציות** שבהם נעשה שימוש.
- **מטרות השימוש** - למשל, "שימוש ב-ChatGPT לניסוח ראשוני של המבוא"; "שימוש ב-Grammarly לבדיקת דקדוק".
- **רשימת הפרומפטים ששימשו במהלך הכתיבה** - כולל השאלות וההנחיות שניתנו לכלי ה-AI.
- **פירוט אופן וידוא האמינות/דיוק של המידע** שהתקבל (ראו סעיף 4 למטה).

4. בקרת איכות ואימות מידע

האחריות לתוכן העבודה היא של הסטודנט/ית בלבד. לכן, יש לבצע ביקורת על כל תוכן שהופק באמצעות AI.

- **אימות מקורות:** אין להסתמך ישירות על מקורות שמציין ה-AI. יש לבדוק את אמינותם על ידי חיפוש עצמאי במאגרי מידע אקדמיים.
- **בדיקת דיוק:** יש לוודא שהתוכן נכון, רלוונטי ומעודכן.
- **עיבוד אישי:** אין להגיש טקסט שנוצר על ידי AI ללא עריכה ושכתוב אישי. על הסטודנט/ית לשלב תובנות, ניתוח אישי ודיון ביקורתי.

סיכום

AI הוא כלי עזר משמעותי בלמידה ובעבודה אקדמית, אך מחייב שימוש מודע, אחראי ושקוף. יש להקפיד על דיווח מלא על השימוש בו, לוודא את נכונות המידע, ולשלב חשיבה עצמאית וכתיבה אישית. **אי עמידה בכללים אלו עלולה להוות הפרה של תקנון משמעת סטודנטים ולגרור פסילת קורס לאחר דיון בוועדת המשמעת האוניברסיטאית.** לשאלות נוספות ניתן לפנות למרצת הקורס.

הרכב הציון הסופי

משקל ההשתתפות הפעילה בציון הסופי בקורס: 40%.
משקל עבודת הסיכום בציון הסופי בקורס: 60%.

נושאי הקורס

1. אי צדק חברתי, הכח לשנות, והזכות והחובה לחלום – גם בחירום וגם בשגרה.
2. פרקטיקת מדיניות, שינוי חברתי ועבודה סוציאלית.
3. מבוא לחברה, חברה אזרחית וזירת המדיניות.
4. מזהוי בעיה לשפת מדיניות.
5. הקשר בין בעיה לפתרון בזירת המדיניות.
6. עבודה עם קהילות הנפגעות ממדיניות או היעדרה.
7. בניית תכנית עבודה, הצבת יעדים, והתמודדות עם נעלמים.
8. הקשרים פוליטיים, תרבותיים, מקומיים וגלובאליים של מדיניות ושל עיצובה.
9. מרחבי פעולה – ארגונים, פרלמנט, תקשורת, בתי דין, מדיה חברתית.
10. עבודה בצוותים, קואליציות, קבוצות עבודה.
11. מחאה, משא ומתן ומנופי לחץ.
12. זהות מקצועית, החובה המקצועית-אזרחית להתריע ולשנות.
13. כיצד להיות פעילה/לומד/ת? כיצד להפיק לקחים?

תל אביב
אוניברסיטת
TEL AVIV
UNIVERSITY

סילבוס

קריאת חובה

חומר הקריאה המלווה את עבודת הקליניקה מייצג מגוון סוגי ידע ומידע, בהם מאמרים אקדמיים, ניירות עמדה, תדריכים, בלוגים, פוסטים וכיוצא באלה.

הרצאות הקורס יתבססו בין השאר על הספרים הבאים:

וייס-גל, ע. וגל, ג'. (2011). *פרקטיקת מדיניות בעבודה סוציאלית*. מאגנס.

Alinsky, S. D. (1971). *Rules for radicals: A pragmatic primer for realistic radicals*. Vintage.

Hoefer, R. (2016). *Advocacy practice for social justice*. Lyceum.

Ritter, J. (2013). *Social work policy practice: Changing our community, nation, and the world*. Pearson Education.

The POWER Inquiry. (2006). *"Power to the people"*. York Publishing Distribution.

קריאת חובה:

זרייק, ר. (2009). הערות על ה"פוליטי" וה"פרופסיונלי": בין הובס לקאנט. *תיאוריה וביקורת*, 34, 165-172.

שגיא, א. (2002). אלבר קאמי: בין אתיקה של חמלה לאתיקה של צדק. *אלפיים*, 24, 9-27.

Freire, P., & Moch, M. (1990). A critical understanding of social work. *Journal of Progressive Human Services*, 1(1), 3-9.

Karter, J. M., Robbins, B. D., & McInerney, R. G. (2021). Student activism in the neoliberal university: A hermeneutic phenomenological analysis. *Journal of Humanistic Psychology*, 61(6), 962-991.

Levin, L. (2020). Rethinking social justice: A contemporary challenge for social good. *Research on Social Work Practice*, 30(2), 186-195.

Levin, L., & Liberman, A. (2019). A case for Critical Social Action. *Families in Society*, 100(3), 248-259.

Levin, L., Liberman, A., Buzaglo, D., Robinson, D., & Zilka, R. (2024). Linking political action, critical thinking, and value-driven learning: A proposed new paradigm for teaching social work for social change. In J. Fook & D. Jatlow (Eds.), *Transformative social work: Practices for academic settings* (pp. 290-302). Columbia University Press.

Mor Barak, M. E. (2020). The practice and science of social good: Emerging paths to positive social impact. *Research on Social Work Practice*, 30(2), 139-150.

Moth, R., & Lavalette, M. (2019). Social policy and welfare movements "from below": The Social Work Action Network (SWAN) in the UK (2019). In U. Klammer, S. Leiber & S. Leitner (Eds.), *Social work and the making of social policy* (Chapter 8). Policy Press.

קריאת רשות

הפניות לחומרי קריאת רשות ינתנו בהתאם להתקדמות העשייה ובחירת הנושאים לשינוי.

הערות

שעת קבלה: בתיאום מראש (levinlia@tauex.tau.ac.il).

הקליניקה היא צעד נוסף בתהליך הרחבת העיסוק בתחום שינוי המדיניות החברתית במסגרת לימודי העבודה הסוציאלית בישראל. הקליניקה פועלת בבית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל, כביטוי לתפיסת בית הספר את הבעיות החברתיות בחברה בישראל כדבר מורכב שהמענים לו ניתנים למימוש ברמות התערבות שונות; ובכללן גם רמת המדיניות כרמת התערבות רלוונטית לעבודתם של עובדים סוציאליים.

הקליניקה שואפת להיות בגדר 'עמוד שלפני המחנה', ולהוות מעבדה חיה, ראשונה ויחידה מסוגה בארץ, לפרקטיקת מדיניות ברמה גבוהה, המגלמת חיבור בין אקדמיה לשדה, תיאוריה ומעשה, הגות, ערכים, ומחקר. הקליניקה מבקשת להיות חולייה מקשרת בין אזרחים ואנשי מקצוע המתמודדים עם בעיות חברתיות, אי צדק, אפליה והדרה לבין האקדמיה וסטודנטים ככוח מניע לשינוי חברתי.

שאיפתה המרכזית של הקליניקה היא לייצר בקרב בוגריה ידע וכישורים להשפעה על מדיניות חברתית, להמשיג ולגבש מודלים תיאורטיים ומעשיים בתחום פרקטיקת המדיניות, ולחבר ולרשת בין גופים אקדמיים, ממשלתיים ואזרחיים המעוניינים לקדם סדר יום סוציאלי-דמוקרטי ואת מימוש תפקידה של מדינת ישראל כמדינת רווחה. הקליניקה עובדת בשיתוף פעולה עם ארגונים אזרחיים, חוגים נוספים באקדמיה, פעילים חברתיים ואנשי ציבור.

תהליך הלמידה יכלול 4 מודולות:

- מודול 1: "יישור קו" בנושאים הנוגעים להבנה ותובנה חברתית לגבי מנגנוני מדיניות ותיאוריות ביקורתיות המציעות קווים מנחים לשינוי מדיניות בעבודה סוציאלית.
- מודול 2: בחירת נושאים לעבודת צוותים במהלך השנה, או: "על מה נעז לחלום?". עם בחירת הנושאים תתבצע חלוקת תפקידים בכל קבוצה.
- מודול 3: כתיבת תכנית עבודה לשינוי מדיניות - החל מקביעת, תעדוף ובחירת מטרות, דרך זיהוי אסטרטגיות וחלונות הזדמנות לקידום מדיניות, עבודה עם שותפים, עבודה בצוותים והערכה מתמשכת של תהליך ההתקדמות.
- מודול 4: עבודה מעשית לקידום מדיניות בנושאים השונים, תוך ליווי אקדמי ומקצועי בהתאם להתקדמות יישום תכניות העבודה.

מעט לעת, יתקיימו פגישות מנטורינג עם כל אחת מקבוצות העבודה, על מנת לקדם את עבודתה. הלימודים בקליניקה ישלבו מתודות שונות (הרצאות, סמינרים קצרים, סדנאות) הקושרות בין למידה תיאורטית לניסיון מעשי "בעולם האמת" ("real world" experience).

היבטי למידה מקוונת - הלמידה בקורס היא מקוונת וסינכרונית.

**** אלו אינם זמנים רגילים. אנא פנו בכל עניין שבו אוכל לסייע בנוגע ללמידה בקורס. ****

שימו לב: בשל אופי הלימודים בקליניקה, מפגשיה לא יוקלטו.

בברכת עשייה, רוח והצלחה - נצא לדרך.